Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JÁN MAZÁK
esitatud 12. juulil 2012[1]

Kohtuasi C-534/10 P

Brookfield New Zealand Ltd
Elaris SNC
versus
Ühenduse Sordiamet

ja Schniga GmbH

Ühenduse sordikaitse — Määrus (EÜ) nr 2100/94 — Sordiametile antud kaalutlusõigus — Viirusevaba taimematerjali registreerimiskatseteks uuesti esitamine

I. Sissejuhatus

1. Käesoleva apellatsioonkaebusega paluvad Brookfield New Zealand Limited (edaspidi „Brookfield") ja Elaris SNC (edaspidi „Elaris") (või ühiselt edaspidi „apellandid") Euroopa Kohtul tühistada kohtuasjas T-135/08: Schniga *vs*. Ühenduse Sordiamet – Elaris ja Brookfield New Zealand (Gala Schnitzer)[2] tehtud otsus (edaspidi „edasikaevatud kohtuotsus"), milles Üldkohus (kuues koda) tühistas Ühenduse Sordiameti (edaspidi „sordiamet") apellatsiooninõukogu 21. novembri 2007. aasta otsuse, millega anti ühenduse sordikaitse õunasordile „Gala Schnitzer" (asjad A 003/2007 ja A 004/2007) (edaspidi „vaidlusalune otsus").

2. Apellatsioonkaebuses tõstatatakse sisuliselt küsimus, kas Üldkohus tõlgendas õigesti sordiameti kaalutlusõiguse ulatust, otsustades, et sordiametil oli õigus sordikaitse alla võtmise taotlusmenetluses lubada esitada registreerimiskatseteks uut taimematerjali.

II. Õiguslik raamistik

3. Käesolevas kohtuasjas asjakohasel ajal olid ühenduse sordikatset reguleerivad eeskirjad sätestatud nõukogu 27. juuli 1994. aasta määruses (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta[3] nõukogu määrusega (EÜ) nr 2506/95[4], muudetud redaktsioonis (edaspidi „määrus nr 2100/94").

1 — Algkeel: inglise.

2 — EKL 2010, lk II-5089.

3 — EÜT L 227, lk 1; ELT eriväljaanne 03/16, lk 390.

4 — Nõukogu 25. oktoobri 1995. aasta määrus (EÜ) nr 2506/95, millega muudetakse ühenduse sordikaitset käsitlevat määrust (EÜ) nr 2100/94 (EÜT L 258, lk 3; ELT eriväljaanne 03/18, lk 255).

4. Määruse nr 2100/94 artikkel 10 „Uudsus” näeb oma lõikes 1 ette:

„1. Sorti käsitatakse uudsena, kui artikli 51 kohaselt kindlaksmääratud taotluste esitamise kuupäevaks ei ole aretaja poolt või tema nõusolekul artiklis 11 määratletud tähenduses müüdud või muul viisil teistele loovutatud sordi koostisosi või sordi koristatud materjali sordi kasutamiseks:

a) ühenduse territooriumil enam kui üks aasta enne eespool nimetatud kuupäeva;

[…]”

5. Määruse nr 2100/94 artikkel 55 „Registreerimiskatsed” näeb oma lõikes 4 ette:

„Amet määrab üldeeskirjade või üksikjuhtude nõuete põhjal kindlaks registreerimiskatsete ja võrdlusproovide jaoks mõeldud materjali esitamise aja ja koha ning selle kogused ja kvaliteedi.”

6. Määruse nr 2100/94 artiklis 61 on loetletud olukorrad, milles ühenduse sordikaitse taotlused tuleb tagasi lükata. Selles on käesolevas asjas asjakohases ulatuses sätestatud:

„1. Amet lükkab ühenduse sordikaitse taotlused tagasi kohe, kui ta teeb kindlaks, et taotleja:

[...]

(b) ei ole täitnud sätestatud tähtaja jooksul eeskirja või artikli 55 lõike 4 või 5 kohast nõuet, välja arvatud juhul, kui amet on nõustunud materjali esitamata jätmisega;

[...]”.

7. Määruse nr 2100/94 artikkel 73 „Apellatsioonikodade otsuste vastu esitatavad kaebused” näeb ette:

„1. Kaebusi käsitlevate apellatsioonikodade otsuste vastu võib Euroopa Kohtule esitada kaebuse.

2. Kaebuse aluseks võib olla pädevuse puudumine, olulise menetlusnormi rikkumine, asutamislepingu, käesoleva määruse või nende rakendusnormide rikkumine või võimu kuritarvitamine.

3. Euroopa Kohus on pädev vaidlustatud otsust tühistama või seda muutma.

4. Kaebuse võib esitada apellatsioonmenetluse pool, kelle nõudmised on osaliselt või tervikuna rahuldamata jäetud.

[…]”.

8. Määruse nr 2100/94 artikkel 80 „Tähtaja ennistamine” näeb oma lõikes 1 ette:

„Kui ühenduse sordikaitse taotleja või omanik või ameti menetluse mis tahes muu osaline ei ole ülesnäidatud hoolikusele vaatamata suutnud erilistel asjaoludel kinni pidada ameti tähtajast, taastatakse taotlemisel tema õigused, kui tähtajast kinni pidamata jätmine on käesoleva määruse alusel otseselt põhjustanud õiguse või heastamisvahendi kaotamise.”

III. Faktilised asjaolud

9. Edasikaevatud kohtuotsuses esitati käesoleva vaidluse põhjustanud asjaolud järgmiselt:

„1. Konsortsium Südtiroler Baumschuler (edaspidi „KSB"), kelle õigusjärglane hageja [Schniga] on, esitas 18. jaanuaril 1999 [sordiametile] ühenduse sordikaitsetaotluse vastavalt [määrusele nr 2100/94].

2. Asjaomane taotlus registreeriti numbri 1999/0033 all.

3. Ühenduse sordikaitset taotleti õunasordile (Malus Mill) Gala Schnitzer.

4. Sordiamet volitas Bundessortenamti (Saksamaa Taimesordiamet) korraldama määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikes 1 ette nähtud registreerimiskatseid.

5. Sordiamet nõudis 26. jaanuaril 1999 KSB esindajale saadetud kirjas, et KSB esitaks talle ja Bundessortenamtile registreerimiskatsete läbiviimiseks vajaliku materjali, nimelt kümme puhkeseisundis pookoksa, ajavahemikul 1.-15. märtsini 1999. Sordiamet täpsustas ka, et KSB peab materjali saatmisel järgima kõiki taimetervise- ja tollinõudeid.

6. Bundessortenamt sai kõnealuse materjali kätte 9. märtsil 1999.

7. Sordikaitseamet kinnitas 25. märtsil 1999 KSB esindajale saadetud kirjas, et kõnealune materjal on Bundessortenamtile esitatud heas seisukorras ja tähtaegselt, kuid sellega ei ole kaasas fütosanitaarsertifikaati. Ta tegi KSB-le ülesandeks hoolitseda selle eest, et see hädavajalik sertifikaat edastataks niipea kui võimalik.

8. KSB saatis 23. aprillil 1999 Bundessortenamtile Euroopa taimepassi ning täpsustas, et selle väljastanud ametiasutus, nimelt Bolzano (Itaalia) autonoomse provintsi taimekaitsetalitus, oli märkinud, et see dokument asendab fütosanitaarsertifikaati.

9. Bundessortenamt teatas 3. mai 1999. aasta kirjas KSB-le, et materjal jõudis õigeaegselt kohale, et see on sobiv ning et lisatud Euroopa taimepass on registreerimiskatsete ning ühenduse sordikaitse alla võtmise materiaalsete tingimuste seisukohalt piisav. Ta taotles sellegipoolest niisuguse ametliku tõendi lisamist, mis kinnitaks viiruste puudumist esitatud materjalis.

10. KSB teatas 2001. aastal Bundessortenamtile, et nõutud fütosanitaarsertifikaati ei ole võimalik esitada, sest on ilmsiks tulnud, et 1999. aasta märtsis registreerimiskatseteks esitatud materjal on latentsete viiruste kandja.

11. Bundessortenamt teatas 4. mai 2001. aasta e-kirjaga sordiametile oma kavatsusest nakatunud materjal välja juurida, et vältida nakkuse levikut teistele taimedele, ning tegi sordiametile ettepaneku nõuda KSB-lt uue, viirusevaba materjali esitamist registreerimiskatsete uuesti alustamiseks.

12. Sordiamet andis 8. mail 2001 Bundessortenamtile saadetud e-kirjas nõusoleku nakatunud materjali väljajuurimiseks ja märkis, et oli otsustanud nõuda, et KSB esitaks 2002. aasta maikuuks uue, viirusevaba materjali. Ta märkis ka, et kuna materjali esitamise juhendites ei olnud täpsustatud, et materjal peab olema viirusevaba, vaid on üksnes öeldud, et tuleb järgida Euroopa taimepassi nõudeid, siis ei saa KSB-d pidada vastutavaks olukorra eest, et taimesordiga Gala Schnitzer seotud taotluse tagasilükkamine oleks ebaõiglane, ning et seetõttu tundub, et pakutud lahendus on võimalikest parim.

13. Sordiamet märkis 13. juunil 2001 KSB-le saadetud e-kirjas, et kuna tema juhendid seoses taimede esitamisega ja taimetervise nõuetega ei olnud piisavalt selged, oli ta Bundessortenamti nõusolekul otsustanud lubada uue viirusevaba materjali esitamist koos sellele lisatud fütosanitaarsertifikaadiga 2002. aasta märtsis, et sordiga Gala Schnitzer seotud taotlust uuesti kontrollida.

14. Uute registreerimiskatsete tulemusel järeldas Bundessortenamt oma 16. detsembri 2005. aasta lõpparuandes, et sort Gala Schnitzer eristus lisatunnuse „Puuvili: triipude laius" põhjal võrdlusalusena kasutatud lähimast sordist, milleks oli Baigent.

15. Menetlusse astujad Elaris SNC ja Brookfield New Zealand Ltd, kes on vastavalt sordile Baigent laienevale sordikaitseõigusele antud litsentsi omanik ja nimetatud õiguse omanik, esitasid 5. mail 2006 määruse nr 2100/94 artikli 59 alusel sordikaitseametile vastuväited sordi Gala Schnitzer kaitse alla võtmise kohta.

16. Vastuväited rajanesid õunasordi (Malus Mill) Baigent suhtes varem tekkinud sordikaitseõigusel.

17. Nende vastuväidete põhjendusena viidati esiteks määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punktile b seoses sellega, et kuna hageja ei ole kinni pidanud registreerimiskatseteks mõeldud materjali esitamise nõuetest, mis on määratletud sordiameti 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades, siis oleks sordiamet pidanud sordiga Gala Schnitzer seotud taotluse tagasi lükkama, ja teiseks määruse nr 2100/94 artiklile 7 seoses sellega, et sort Gala Schnitzer ei ole eristatav sordist Baigent.

18. Sordiameti juhataja kiitis 14. detsembril 2006 heaks lisatunnuse „Puuvili: triipude laius" kasutamise sordi Gala Schnitzer eristatavuse kindlakstegemiseks.

19. Komitee, kes oli pädev vaatama läbi sordi ühenduse kaitse alla võtmisele esitatud vastuväiteid (edaspidi „komitee"), otsustas 26. veebruari 2007. aasta otsustega EU 18759, OBJ 06-021 ja OBJ 06-022 võtta sort Gala Schnitzer taotletud kaitse alla ja lükata vastuväited tagasi.

20. Menetlusse astujad esitasid 11. aprillil 2007 sordiameti apellatsiooninõukogule nimetatud kolme otsuse peale määruse nr 2100/94 artiklite 67–72 alusel kaebuse.

21. Apellatsiooninõukogu tühistas [vaidlusaluse otsusega] nii otsuse, millega sort Gala Schnitzer võeti ühenduse kaitse alla, kui ka otsused, millega lükati tagasi vastuväited, ning jättis ise rahuldamata sordiga Gala Schnitzer seotud taotluse. Täpsemalt leidis ta, et määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkt b ei võimaldanud sordiametil anda KSB-le luba uue materjali esitamiseks, kuna viimane ei täitnud määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses üksikjuhu nõuet, millega sordiamet nõudis niisuguse fütosanitaarsertifikaadi esitamist, mis tõendaks, et esitatud materjal on viirusevaba."

IV. Menetlus Üldkohtus ja edasikaevatud kohtuotsus

10. Schniga esitas vaidlusaluse otsuse peale tühistamishagi avalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 4. aprillil 2008.

11. Brookfield ja Elaris, kes on käesolevas kohtuastmes apellandid, osalesid Üldkohtu menetluses sordiameti poolel menetlusse astujaina.

12. Tühistamishagi põhines kolmel väitel: 1) menetlusse astujate sordiametile esitatud vastuväidete vastuvõetamatus; 2) määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b ja artikli 62 rikkumine; ning 3) määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 rikkumine.

13. Tunnistades esimese väite vastuvõetamatuks, kuna see esitati esimest korda alles Üldkohtus, kaalus Üldkohus, kas vastuvõetav on kolmas väide, mille kohaselt rikkus apellatsiooninõukogu määruse nr 2100/94 artikli 55 lõiget 4. Üldkohus otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 39, et sordiameti 26. jaanuari 1999 ja 25. märtsi 1999 kirjadele õigusliku kvalifikatsiooni andmine apellatsiooninõukogu poolt kujutas endast õiguslikku hinnangut, mis oli selles menetluses vaidlustatav. Seetõttu järeldas Üldkohus, et kolmas väide oli vastuvõetav.

14. Asudes põhiküsimust arutama, kaalus Üldkohus esiteks kolmandat väidet. Sellega seoses ei nõustunud ta apellatsiooninõukogu seisukohaga vaidlusaluses otsuses, et määruse nr 2100/94 artikli 55 lõige 4 ei võimaldanud sordiametil lubada esitada registreerimiskatseteks uut materjali.

15. Määratledes sordiametile määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõiguse ulatust, leidis Üldkohus edasikaevatud kohtuotsuse punktis 63, et see kaalutlusõigus annab sordiametile võimaluse täpsustada ühenduse sordikaitsetaotluse hindamisele kohaldatavaid tingimusi, kui ta peab seda vajalikuks, juhul kui tähtaeg, mille jooksul sordikaitse taotleja peab temale kõnealuse sätte tähenduses esitatud üksikjuhu nõude täitma, ei ole saabunud. Seejuures märkis Üldkohus edasikaevatud kohtuotsuse punktis 64, et hea haldustava põhimõttega ja vajadusega tagada menetluse tõrgeteta sujumine ja tõhusus on kooskõlas, et kui sordiamet leiab, et tema poolt tuvastatud ebatäpsust on võimalik parandada, on tal õigus jätkata talle esitatud taotluse kontrollimist. Lisaks leidis Üldkohus edasikaevatud kohtuotsuse punktis 65, et sordiametile antud kaalutlusõigus võimaldab tal veenduda, et tema seatud üksikjuhu nõuded on selged ning et taotlejad teavad üheselt oma õigusi ja kohustusi.

16. Üldkohus otsustas tema ees oleva kohtuasja asjakohaste faktiliste asjaolude hindamisest tulenevalt, et apellatsiooninõukogu eiras sordiametile määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõiguse ulatust, tehes järelduse, et sordiamet rikkus määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b, lubades KSB-l esitada uue materjali, samas kui ta oleks selle sätte kohaselt pidanud KSB taotluse kohe tagasi lükkama põhjusel, et viimane ei täitnud üksikjuhu nõuet.

17. Sellest tulenevalt Üldkohus leidis, et ei olnud vaja kaaluda teise väite põhjendatust, jättis rahuldamata menetlusse astujate nõude muuta vaidlustatud otsust ning rahuldas hagi ja tühistas vaidlustatud otsuse.

V. Nõuded Euroopa Kohtus

18. Apellandid paluvad, et Euroopa Kohus tühistaks edasikaevatud kohtuotsuse ning suunaks kohtuasja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks või teise võimalusena jätaks lõpliku kohtuotsusega Schniga hagi rahuldamata ning kinnitaks sellega apellatsiooninõukogu otsust. Lisaks paluvad nad Euroopa Kohtult kohtukulude väljamõistmist kostjatelt.

19. Sordiamet ja Schniga paluvad Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellantidelt.

VI. Apellatsioonkaebus

20. Apellandid tuginevad kahele väitele, mille mõlemaga vaidlustavad Üldkohtu järeldused seoses Schniga poolt esimeses kohtuastmes esitatud kolmanda väitega.

21. Esimese apellatsioonkaebuse väite kohaselt oleks Üldkohus pidanud esimeses kohtuastmes esitatud Schniga kolmanda väite tunnistama vastuvõetamatuks ning Üldkohus rikkus määruse nr 2100/94 artikli 73 lõiget 2, hinnates õigusvastaselt uuesti apellatsiooninõukogu poolt tuvastatud faktilisi asjaolusid. Teises apellatsioonkaebuse väites, mis koosneb mitmest osast, väidavad apellandid, et sordiametile antud kaalutlusõiguse ulatust tõlgendades rikkus Üldkohus määruse nr 2100/94 artikli 55 lõiget 4 koostoimes määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punktiga b ja koos sama määruse artikliga 80.

A. *Esimene väide*

1. Poolte peamised argumendid

22. Esimese väitega väidavad apellandid, et hinnates seoses esimeses kohtuastmes esitatud Schniga kolmanda väitega uuesti apellatsiooninõukogu tuvastatud faktilisi asjaolusid, ületas Üldkohus määruse nr 2100/94 artikli 73 lõikes 2 määratletud pädevuse. Selles sättes määratletud läbivaatamise ulatus piirdub apellatsiooninõukogu otsuse seaduslikkuse läbivaatamisega ja see võib puudutada ainult õigusküsimusi ja võimu kuritarvitamist.

23. Seega ei oleks Üldkohus pidanud läbi vaatama apellatsiooninõukogu antud hinnangut 26. jaanuari 1999. aasta kirjale ja 25. märtsi 1999. aasta kirjale. Kui Üldkohus oleks nõustunud apellatsiooninõukogu antud hinnanguga faktilistele asjaoludele, ei oleks ta jõudnud järeldusele, et sordiamet võis mais 2001 endiselt kasutada määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikest 4 tulenevat õigust oma varasemat nõuet selgitada.

24. Sordiamet ja Schniga vaidlevad vastu väitele, et Üldkohus ületas oma pädevust. Nad väidavad eelkõige, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et Üldkohtul on ainupädevus tuvastada ja hinnata vastavas asjas olulisi fakte ning hinnata esitatud tõendeid. Seega isegi kui Euroopa Kohus peaks leidma, et Üldkohus oligi uuesti läbi vaadanud tuvastatud asjaolusid, jääks selline läbivaatamine ikkagi Üldkohtu pädevuse piiridesse. Sordiamet ja Schniga väidavad, et praegusel juhul vaatas Üldkohus edasikaevatud kohtuotsuses uuesti läbi siiski apellatsiooninõukogu faktilistele asjaoludele antud õigusliku hinnangu, mitte faktilisi asjaolusid endid.

2. Hinnang

25. Esimene apellatsioonkaebuse väide näib tulenevat sellest, et mõistetakse valesti Üldkohtule määruse nr 2100/94 artikli 73 lõikega 2 antud pädevust kontrollida apellatsiooninõukogu otsuste seaduslikkust.

26. Ehkki Euroopa Kohtu pädevus edasikaebamisel piirdub vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tõepoolest õigusküsimuste kontrolliga, tuleneb kohtuotsusest Schräder *vs.* sordiamet omakorda, et Üldkohtu pädevus kontrollida apellatsiooninõukogu otsuste seaduslikkust hõlmab volitust tuvastada ja hinnata antud asjas olulisi fakte ning analüüsida tõendeid.[5]

27. Samuti tuleb selles kontekstis arvesse võtta, et määrusega nr 2506/95 muudeti määruse nr 2100/94 artiklit 73 konkreetselt selleks, et ühtlustada Ühenduse sordikaitse raames ette nähtud edasikaebamise menetlus nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta artikli 63 lõikes 2 ette nähtud korraga, mis kehtib Üldkohtu poolt Siseturu Ühtlustamise Ameti (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) (edaspidi „ühtlustamisamet”) apellatsioonikodade otsuste seaduslikkuse kontrollimisel.[6]

5 — Vt selle kohta 15. aprilli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-38/09 P: Schräder *vs.* Ühenduse Sordiamet (EKL 2010, lk I-3209, punkt 69), vt samuti minu ettepanek selles asjas punktid 20-23.

6 — EÜT 1994, L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 146; vt määruse nr 2506/95 põhjendus 3.

28. Vastavalt määruse nr 40/94 artikli 63 lõikele 2 antud Euroopa Kohtu tõlgendusele, mis on seega kasutatav määruse nr 2100/94 artikli 73 puhul, võib Üldkohus teostada täieliku seaduslikkuse kontrolli ühtlustamisameti apellatsioonikodade otsuste üle, uurides vajaduse korral, kas apellatsioonikojad on vaidluse asjaoludele andnud täpse õigusliku kvalifikatsiooni või kas kõnealustele apellatsioonikodadele esitatud faktiliste asjaolude hindamisel ei ole tehtud vigu.[7]

29. Sellest järeldub, et määruse nr 2100/94 artikli 73 lõike 2 rikkumisest tulenev esimene apellatsioonkaebuse väide tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

B. *Teine väide*

1. Poolte peamised argumendid

30. Teise väitega väidavad apellandid, et Üldkohus tõlgendas valesti sordiametile määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 koostoimes määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punktiga b ja koos sama määruse artikliga 80 antud kaalutlusõiguse ulatust. Sellega seoses loetlevad apellandid edasikaevatud kohtuotsuses mitu Üldkohtu ekslikku järeldust või eeldust, mis tulenevad sordiameti volituste väärast tõlgendusest.

31. Nii väidavad nad eelkõige, et Üldkohus tegi vea eeldades, et sordiametil oli õigus esitada üksikjuhtude nõudeid mitte ainult teatud aja jooksul esitamisele kuuluva materjali kvaliteedi osas, vaid ka seda kvaliteeti kinnitava dokumentaalse tõendusmaterjali osas. Ent apellantide hinnangul võivad üksikjuhtude nõuded määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses hõlmata ainult materjali ennast.

32. Järgmisena väidatavad apellandid, et Üldkohtul ei olnud õigus, kui ta leidis, et sordiamet võis jagada üksikjuhu nõuded kaheks eraldiseisvaks ja sõltumatuks nõudeks, millest üks puudutab materjali ennast ja teine dokumentaalset tõendust kvaliteedi kohta, nagu fütosanitaarsertifikaadi esitamine.

33. Apellantide sõnul eksis Üldkohus määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b valguses ka eeldades, et sordiametil oli õigus lubada uue, viirusevaba materjali esitamist, kui nimetatud materjali esitamise tähtaeg oli lõppenud ja oli lõplikult selge, et see materjal ei olnud viirusevaba. Üldkohus asus ekslikult seisukohale, et väljendit „niipea kui võimalik" seoses üleskutsega lisada juba esitatud materjalile puuduv fütosanitaarsertifikaat, ei saa käsitada tähtajana, ning igal juhul mitte lõppenud tähtajana seoses üksikjuhtumi nõudega määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses, mistõttu taotluse oleks pidanud tagasi lükkama vastavalt kõnealuse määruse artikli 61 lõike 1 punktile b.

34. Lisaks tegi Üldkohus vea eeldades, et sordiametil oli täielik kaalutlusõigus täpsustada ise, ilma edasise haldus- või kohtuliku kontrolli võimaluseta, oma üksikjuhtude nõuete täpsuse ja selguse tingimusi. Sellega seoses ei olnud Üldkohtul õigus otsustada, et selliste nõuete tõlgendamisel ei olnud hea- või pahausksuse küsimus asjakohane. Samuti ei kontrollinud ta määruse nr 2100/94 artikli 80 kohaselt tähtaja ennistamise menetluses ette nähtud piire, mida sordiamet oli selgelt eiranud.

35. Vastuseks väidab sordiamet, et ta on alati olnud seisukohal, et käesolevas asjas oli põhjendatud lubata taotlejatel taimematerjali teist korda esitada, kuna üksikjuhu nõue (26. jaanuari 1999. aasta kiri) ei olnud piisavalt täpne. Käesolevas konkreetses asjas sordiameti nõudeid hinnates tuleb õiguskindluse põhimõtet arvestades silmas pidada täpsete juhiste tähtsust.

7 — Vt eelkõige 18. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-16/06 P: Les Éditions Albert René *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (EKL 2008, lk I-10053, punktid 38 ja 39).

36. Esitatava taimematerjali kvaliteedinõuete osas märgib sordiamet, et alles pärast materjali esitamise tähtaja lõppemist ning materjali esitamist tehti selgeks, et esitatav taimematerjal peab olema viirusevaba. Nõue, mis esitati 26. jaanuaril 1999 ei olnud selles suhtes piisavalt selge.

37. Sel põhjuselt ei saa sordiameti arvates väita, et KSB ei täitnud nõuet vastavalt määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikele 4 Sellest tuleneb, et puudus alus KSB taotlus tagasi lükata määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 alusel.

38. Dokumentide nõudmise osas nõustub sordiamet Üldkohtuga, et enne kui taotlus asjakohaste dokumentide esitamata jätmisest tulenevalt tagasi lükata, peab nõue olema selge ning sisaldama konkreetset tähtaega.

39. Lisaks väidab sordiamet, et määruse nr 2100/94 artiklis 80 ette nähtud tähtaja ennistamise menetlus ei olnud käesoleva kohtuasja asjaoludel kohaldatav, kuna fraas „niipea kui võimalik" ei olnud piisavalt täpne, et määrata kindlaks tähtaeg, mille jooksul taotleja oleks pidanud tegutsema. Igal juhul, kui seda määratlust pidada piisavalt täpseks, ei ole määruse nr 2100/94 artikkel 80 kohaldatav juhtudel, kus sordiamet on osaliselt viivituse põhjustajaks, käesolevas asjas sel moel, et ei ole andnud selgeid juhiseid oma 26. jaanuari 1999. aasta kirjas.

40. Lõpuks nõustub sordiamet Üldkohtuga selles, et taotleja hea- või pahausksus sordiameti suhtes ei ole asjakohane sordiametile määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõigust hinnates.

41. Seega lükkab sordiamet kõik apellantide argumendid tagasi ning on seisukohal, et apellantide esitatud teine väide on täielikult põhjendamatu.

42. Vastupidi apellantide väidetele rõhutab Schniga, et määruse nr 2100/94 artikli 55 lõige 4 peab kaitsetaotluste registreerimiskatsete teaduslikust ja tehnilisest keerukusest tulenevalt andma sordiametile tema ülesannete täitmisel ulatusliku kaalutlusõiguse. See hõlmab sordiameti võimalust – kui ta usub, et ta ei ole väljendunud, nagu käesoleval juhul, testitava materjali tervisele esitatavate nõuete osas piisavalt selgelt – nõustuda „esitamata jätmisega" määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b tähenduses, lubades taotlejal esitada uut materjali uue tähtaja jooksul.

2. Hinnang

43. Teine apellatsioonkaebuse väide ja selle osad keskenduvad sisuliselt Üldkohtu järeldusele ning selle järelduse põhjenduskäigule, mis on ära toodud edasikaevatud kohtuotsuse punktides 62-80, et leides, et sordiamet oli rikkunud määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b, kuivõrd ta lubas KSB-l esitada uut taimematerjali selle asemel, et taotlus nimetatud sätte kohaselt tagasi lükata, tõlgendas apellatsiooninõukogu valesti sordiametile määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõigust. Apellantide hinnangul oleks selline luba võinud järgneda ainult määruse artiklis 80 ette nähtud tähtaja ennistamisele, mida KSB ei olnud samas taotlenud.

44. Kõigepealt tuleb meenutada, et määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 kohaselt on sordiametil õigus määrata üldeeskirjadega või üksikjuhtude nõuetega kindlaks registreerimiskatsete ja võrdlusproovide jaoks mõeldud materjali esitamise aeg ja koht ning selle kogused ja kvaliteet.

45. Selles suhtes tuleb märkida, et kuna määruse nr 2100/94 artikli 55 lõige 4 annab sordiametile volituse määrata kindlaks talle registreerimiskatseteks, mis hõlmavad keerukaid teaduslikke ja tehnilisi hinnanguid, esitatava materjali kogus ja kvaliteet, siis peab sordiametile võimaldama selle sätte kohaldamisel teatava kaalutlusruumi. [8]

46. Suhteliselt lai kaalutlusruum ei ole minu arvates sellega seoses mitte ainult vajalik ja välja loetav määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 sõnastusest, vaid seda kajastab ka selle määruse artikli 61 lõike 1 punkt b, mis lubab sordiametil nõustuda tema määruse artikli 55 lõike 4 alusel esitatud nõude täitmata jätmisega, et sellega vältida kohustust taotlus tagasi lükata. [9]

47. Seda arvestades näib mulle, et Üldkohtul oli edasikaevatud otsuse punktides 63-65 määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõiguse ulatust määratledes õigus, et see kaalutlusõigus võimaldab sordiametil, kui ta seda vajalikuks peab, määratleda eeltingimused ühenduse sordikaitse taotluse läbivaatamiseks, kui ei ole lõppenud tähtaeg, mille jooksul taotleja peab vastama talle esitatud üksikjuhu nõudele.

48. Sellega seoses võis Üldkohus asuda edasikaevatud otsuse punktis 64 ilma õigusnormi rikkumata seisukohale, et sordiametil on kooskõlas hea haldustava põhimõttega ja vajadusega tagada menetluse tõrgeteta sujumine ja tõhusus võimalus jätkata talle esitatud taotluse kontrollimist, kui ebatäpsus, mis ta on leidnud, on tema hinnangul võimalik parandada, ning ta ei pea taotlust sel juhul tagasi lükkama.

49. Samuti oli Üldkohtul õigus, kui ta märkis edasikaevatud kohtuotsuse punktis 65, et õiguskindluse põhimõtte lahutamatuks tingimuseks on see, et taotluse esitajatel peab olema võimalik üheselt kindlaks teha, millised on nende õigused ja kohustused, ja lähtuda sellest oma tegevuses. [10] Kuna sordiamet kui Euroopa Liidu asutus on kohustatud järgima õiguskindluse nõuet kui Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõtet, sai Üldkohus – vastupidi apellantide väitele – märkida ilma õigusnormi rikkumata, et sordiametil oli õigus veenduda, et tema seatud üksikjuhu nõuded on selged ja et nimetatud nõuete võimalik täitmata jätmine on vastavalt tingitud üksnes taotlejast.

50. Ent vastupidi apellantide seisukohale ei väideta edasikaevatud kohtuotsuses kuskil otseselt ega kaudselt, et sordiametil on täielik kaalutlusõigus, mis on vabastatud igasugusest edasisest haldus- või kohtulikust kontrollist.

51. Seetõttu olen seisukohal, et Üldkohus ei rikkunud selles osas õigusnormi, määratledes sordiametile määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõiguse ulatust.

52. Järgnevates edasikaevatud kohtuotsuse punktides hindas Üldkohus kohtuasja asjaolusid eelkirjeldatud kaalutlusõiguse standardi kohaselt.

53. Sellega seoses kvalifitseeris Üldkohus edasikaevatud kohtuotsuse punktides 69 ja 72 määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses üksikjuhu nõudeid sisaldavaiks nii 26. jaanuari 1999. aasta kui ka 25. märtsi 1999. aasta kirjad ning samuti 13. juuni 2001. aasta e-kirja, mille abil sordiamet suhtles KSB-ga tema menetluse käigus.

8 — Vt selle kohta eespool 5. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Schräder *vs.* Ühenduse Sordiamet, punkt 77, ning minu ettepanek selles kohtuasjas, punkt 25; vt ka muu hulgas 14. jaanuari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-169/95: Hispaania *vs.* komisjon (EKL 1997, lk I-135, punktid 33 ja 34).

9 — Vt analoogia alusel selle kohta, et Siseturu Ühtlustamise Ametil on ulatuslik kaalutlusõigus, mille raames ta võib võtta arvesse hiljem esitatud või leitud faktilisi asjaolusid ja tõendeid, 13. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-29/05 P: Siseturu Ühtlustamise Amet *vs.* Kaul (EKL 2007, lk I-2213, punkt 42).

10 — Vt selle kohta 9. juuli 1981. aasta otsus kohtuasjas 169/80: Gondrand ja Garancini (EKL 1981, lk 1931, punkt 17); vt ka 15. veebruari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-63/93: Duff jt (EKL 1996, lk I-569, punkt 20) ning 14. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-110/03: Belgia *vs.* komisjon (EKL 2005, lk I-2801, punkt 30).

54. Sellega seoses tuleb tagasi lükata apellantide väide, et need nõuded võivad hõlmata ainult materjali ennast, ent mitte selliseid dokumentaalseid tõendeid materjali kvaliteedi kohta nagu fütosanitaardokumendid, mis tõendavad selle tervist. Kuna sellised dokumendid on seotud – nagu Üldkohus õigesti märkis – esitamisele kuuluva materjali kvaliteediga, oleks äärmiselt formalistlik ning vastuolus sordiametile määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikes 4 antud eespool kirjeldatud laia kaalutlusruumiga välistada esitatava materjali kvaliteedi kindlaksmääramiseks nimetatud sätte alusel selliste nõuete esitamise võimalus.

55. Seda arvestades, isegi kui 25. märtsi 1999. aasta kirjas sisalduvat nõuet tõlgendada apellantide väidetud viisil kui eraldi iseseisvat nõuet, mis oli seotud ainult esitatava materjali tervist kirjeldavate dokumentaalsete tõenditega ning mitte materjali enda kvaliteediga, mida nõuti eelmises, 26. jaanuari 1999. aasta kirjas, siis ei ole selge – ning apellandid ei ole seda täpsemalt põhjendanud –, mil määral väljub menetlus, milles esitatakse kaks eraldiseisvat nõuet („osadeks jagamine") määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 sätestatud piiridest.

56. Seoses apellantide kaebusega, et Üldkohus tegi vea otsustades, et sordiametil oli õigus lubada uuesti esitada viirusevaba materjali pärast seda, kui materjali esitamise tähtaeg oli lõppenud ning kui oli üheselt selge, et materjal ei olnud viirusevaba, tuleb märkida, et edasikaevatud kohtuotsuse punktides 74 ja 75 kinnitas Üldkohus sordiameti 13. juuni 2001. aasta e-kirjas väljendatud seisukohta, millele sordiamet on jäänud ka käesolevas apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtus, et sordiameti 26. jaanuari 1999. aasta ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades sisaldunud juhenditest ei tulnud piisavalt selgelt välja, välistamaks KSB seisukohalt igasugust kahtlust, et esitatav materjal peab olema viirusevaba. Lisaks leidis Üldkohus edasikaevatud kohtuotsuse punktis 76, et nõudes KSB-lt 25. märtsi 1999. aasta kirjas pelgalt vajaliku fütosanitaarsertifikaadi esitamist „niipea kui võimalik", ei määranud sordiamet tähtaega, mille jooksul KSB pidi nõutud fütosanitaarsertifikaadi esitama.

57. Arvestades neid faktilistele asjaoludele antud hinnanguid, mida ei saa sellistena apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtus vaidlustada ning mille kohaselt puudus selgus, et registreerimiskatseteks esitatav materjal pidi olema viirusevaba, oli Üldkohtul minu arvates õigus, tuginedes eelkirjeldatud hea haldustava ja õiguskindluse põhimõtetele,[11] järeldada – ilma et ta oleks seejuures õigusnormi rikkunud –, et sordiamet võis oma kaalutlusõiguse raames 13. juuni 2001. aasta e-kirjas selgitada oma varasemat nõuet ning lubada esitada uut viirusevaba materjali.

58. Seoses apellandi järgmise väitega, mille kohaselt rikuti määruse nr 2100/94 artiklis 80 sätestatud tähtaja ennistamise menetlust, piisab märkimisest, et esiteks KSB ei esitanud tegelikult selle sätte alusel taotlust tähtaja ennistamiseks ning teiseks – nagu sordiamet on õigesti märkinud – ei olnud täidetud selles sättes sätestatud tingimus, mis puudutab tähtajast mittekinnipidamist, arvestades taimematerjali esitamise tähtaja osas selguse puudumist; kuna, nagu tuleneb eeltoodud kaalutlustest, sordiamet võis lubada esitada ühe ja sama taotlusmenetluse raames ning algset taotlust tagasi lükkamata uut taimematerjali, siis puudus vajadus taastada vastavalt määruse nr 2100/94 artiklile 80 õigus taimematerjali esitada.

59. Seetõttu tuleb väide selle sätte rikkumise kohta tagasi lükata.

60. Lõpuks tuleb märkida, et vastupidi apellantide sellekohasele väitele ei teinud Üldkohus viga, kui ta lükkas edasikaevatud kohtuotsuse punktis 80 ainetuse tõttu tagasi süüdistuse KSB pahausksuses, kuna see küsimus ei olnud tõepoolest asjakohane Üldkohtu analüüsitud teema puhul, kas sordiamet püsis üksikjuhu nõudeid selgitades talle määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõiguse piirides.

11 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 47–49.

61. Eeltoodut arvestades tuleb minu hinnangul põhjendamatuse tõttu tagasi lükata ka teine apellatsioonkaebuse väide, mille kohaselt olevat rikutud määruse nr 2100/94 artikli 55 lõiget 4 koostoimes selle määruse artikli 61 lõike 1 punktiga b ja artikliga 80.

62. Kõigist eespool esitatud kaalutlustest lähtuvalt olen seisukohal, et apellatsioonkaebus tuleb jätta täielikult rahuldamata.

VII. Kohtukulud

63. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida selle korra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna sordiamet ja Schniga on nõudnud kohtukulude hüvitamist apellantidelt, kelle kaebus tuleb jätta rahuldamata, tuleb kulud välja mõista apellantidelt.

VIII. Ettepanek

64. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

1. jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;

2. mõista kohtukulud välja apellantidelt.